



Universitair Medisch Centrum Groningen

Is het depressie?

...of is het een onderliggend neurodegeneratief beeld?

Marij Zuidersma

Interdisciplinary Center Psychopathology and Emotion regulation (ICPE)

7 mei 2019

Studiedag Ouderenpsychiatrie "Depressie-Plus: de vele kleuren van depressie bij ouderen"

Disclosure belangen spreker

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Geen
- Sponsoring of onderzoeksgeld - Honorarium of andere (financiële) vergoeding - Aandeelhouder - Andere relatie, namelijk ...	 





Universitair Medisch Centrum Groningen

Am J Psychiatry 136:7, July 1979

Pseudodementia

BY CHARLES E. WELLS, M.D.

Pseudodementia is the syndrome in which dementia is mimicked or caricatured by functional psychiatric disorders. The author describes 10 patients with pseudodementia and compares its clinical features with those of true dementia. The syndrome occurred in patients with various psychiatric diagnoses, but a striking feature in most patients was marked dependency. The recognition of this clinical syndrome should obviate the need for many neurological diagnostic studies and lead to earlier and more effective psychiatric treatment.



Universitair Medisch Centrum Groningen

Am J Psychiatry 136:7, July 1979

Pseudodementia

BY CHARLES E. WELLS, M.D.

Pseudodementia is the syndrome in which dementia is mimicked or caricatured by functional psychiatric disorders. The author describes 10 patients with pseudodementia and compares its clinical features with those of true dementia. The syndrome occurred in patients with various psychiatric diagnoses, but a striking feature in most patients was marked dependency. The recognition of this clinical syndrome should obviate the need for many neurological diagnostic studies and lead to earlier and more effective psychiatric treatment.

"Patients with pseudodementia are at risk of therapeutic neglect and superfluous diagnostic procedures."



Universitair Medisch Centrum Groningen

Am J Psychiatry 136:7, July 1979

Pseudodementia

BY CHARLES E. WELLS, M.D.

Pseudodementia is the syndrome in which dementia is mimicked or caricatured by functional psychiatric disorders. The author describes 10 patients with pseudodementia and compares its clinical features with those of true dementia. The syndrome occurred in patients with various psychiatric diagnoses, but a striking feature in most patients was marked dependency. The recognition of this clinical syndrome should obviate the need for many neurological diagnostic studies and lead to earlier and more effective psychiatric treatment.

"Patients with pseudodementia are at risk of therapeutic neglect and superfluous diagnostic procedures."

Maar is dit wel zo?

1

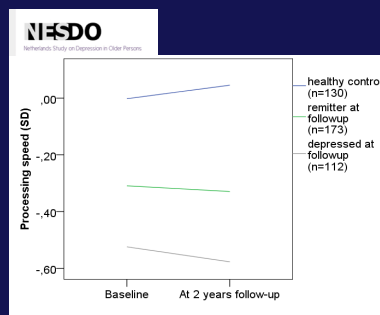
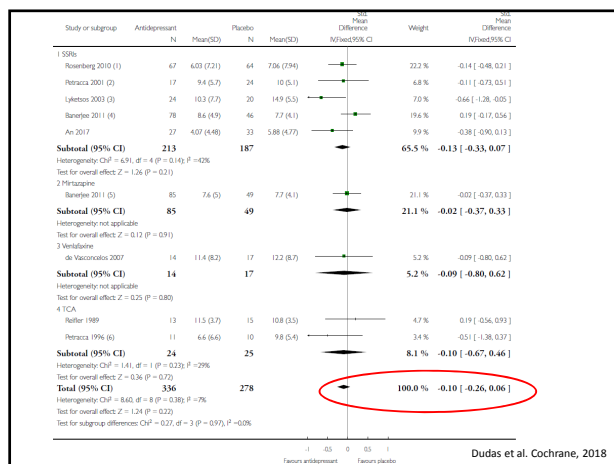
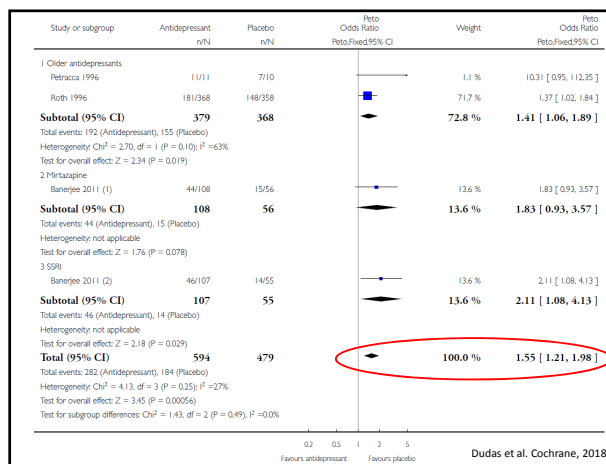
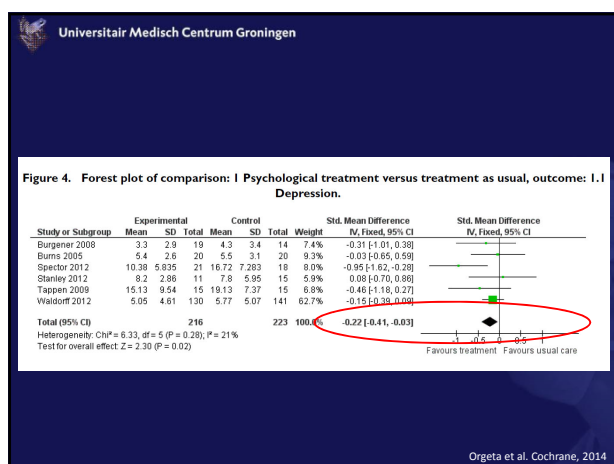
Cognitieve beperkingen na remissie van depressie

Vergeleken met gezonde controles, hebben mensen met een geschiedenis van depressie na remissie nog cognitieve beperkingen in alle domeinen

Cognitive domain	Aantal studies	Remitted depressie (n)	Gezonde controles (n)	Effectgrootte (SD)	95% CI	p
Global cognition	30	895	993	0.47	0.38-0.57	<0.001
Processing speed	20	647	745	0.47	0.31-0.64	<0.001
Visual memory	12	393	495	0.54	0.33-0.76	<0.001
Verbal memory	15	428	460	0.48	0.23-0.73	<0.001
Executive function	24	714	794	0.59	0.44-0.74	<0.001
Working memory	14	475	496	0.39	0.20-0.57	<0.001
Attention	10	228	231	0.53	0.33-0.72	<0.001

Bora et al. *Psychological Medicine* 2013

Cognitieve beperkingen na remissie van depressie

Zuidersma et al. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 2016Dudas et al. *Cochrane*, 2018Dudas et al. *Cochrane*, 2018Orgeta et al. *Cochrane*, 2014

Samenvatting literatuur laatste 10 jaar...

- Cognitieve beperkingen blijven bestaan na remissie depressie dus blijken niet een manifestatie van de depressie
- Depressiebehandeling werkt niet of nauwelijks bij patiënten met cognitieve beperkingen

Samenvatting literatuur laatste 10 jaar...

- Cognitieve beperkingen blijven bestaan na remissie depressie dus blijken niet een manifestatie van de depressie
- Depressiebehandeling werkt niet of nauwelijks bij patiënten met cognitieve beperkingen

→ Is het wel depressie?



Is het wel depressie?



Is het wel depressie?

→ Bij wie is sprake van depressie?



Is het wel depressie?

→ Bij wie is sprake van depressie?

1. Effectiviteit depressiebehandeling bij subgroepen



Is het wel depressie?

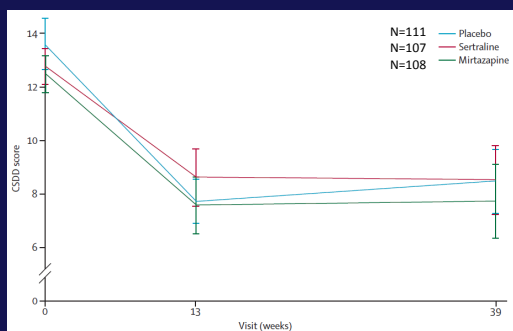
→ Bij wie is sprake van depressie?

1. Effectiviteit depressiebehandeling bij subgroepen
2. Dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

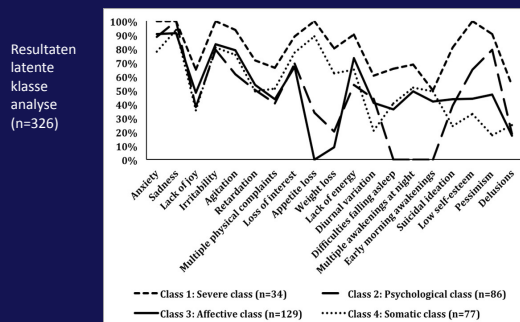


Onderzoeksvraag 1.
Depressiebehandeling bij subgroepen

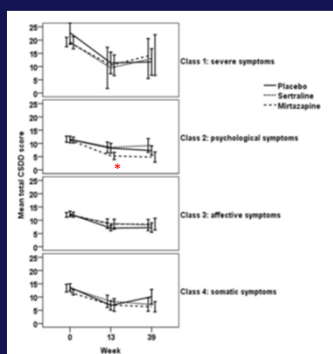
Onderzoeksvraag 1. Depressiebehandeling bij subgroepen

Banerjee et al. *Lancet*, 2011

Onderzoeksvraag 1. Depressiebehandeling bij subgroepen

Zuidersma et al., *American Journal of Geriatric Psychiatry*, 2019 (in press)

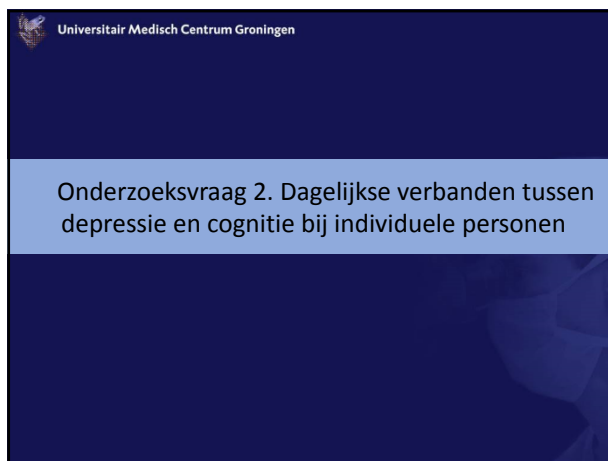
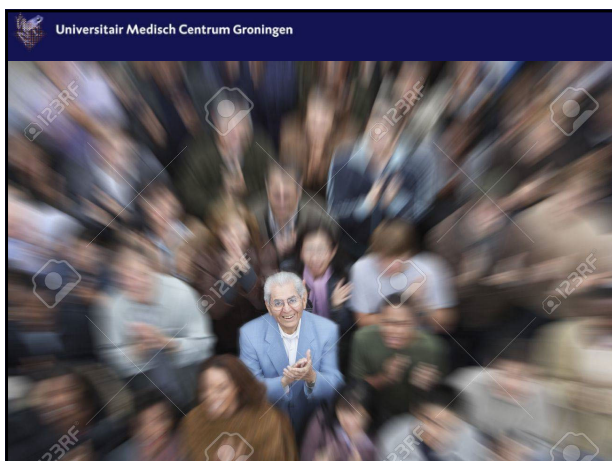
Onderzoeksvraag 1. Depressiebehandeling bij subgroepen

Zuidersma et al., *American Journal of Geriatric Psychiatry*, 2019 (in press)

Onderzoeksvraag 1. Depressiebehandeling bij subgroepen

Conclusie

- Depressiebehandeling is mogelijk beter werkzaam bij bepaalde subgroepen dementie patiënten



Onderzoeksvraag 2. Dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

Universitair Medisch Centrum Groningen

MIND  



i-CASE
Idiographic study of affect, cognition and sleep in the Elderly

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

Doel

Dagelijkse verbanden vinden tussen depressie, slaap en cognitie

Patiënten

Depressieve ouderen met cognitieve beperkingen

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

Procedure

Gedurende 63 dagen:

- Iedere avond elektronisch dagboek invullen
- Bewegingsmeter om slaap te meten



Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

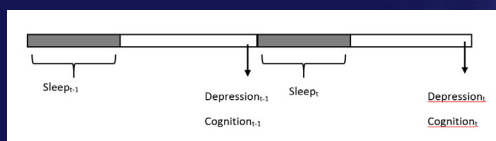
Parameters

- Aantal uren slaap per nacht
- Depressieve symptomen in de avond
- Werkgeheugen in de avond

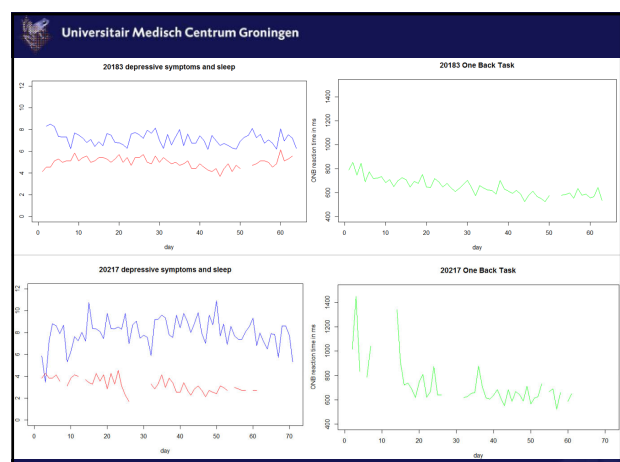
Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

Parameters

- Aantal uren slaap per nacht
- Depressieve symptomen in de avond
- Werkgeheugen in de avond



Illustratie van 2 opeenvolgende dagen in i-CASE

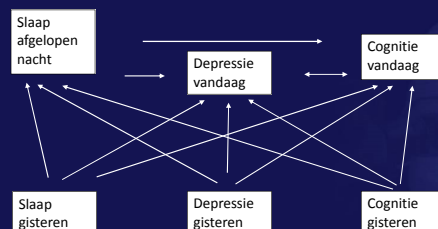


Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen



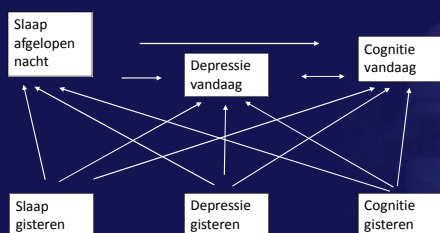
Geschat model

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen



Geschat model

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

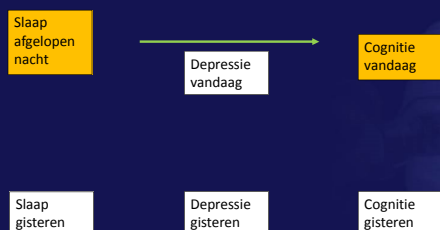


Geschat model voor iedere deelnemer apart

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

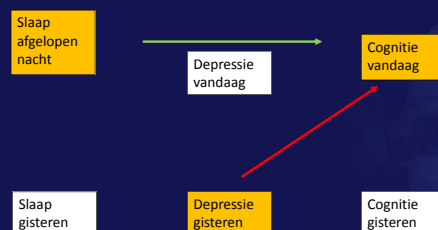
Patiënt 1

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen



Patiënt 1

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen



Patiënt 1

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

Patiënt 2

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

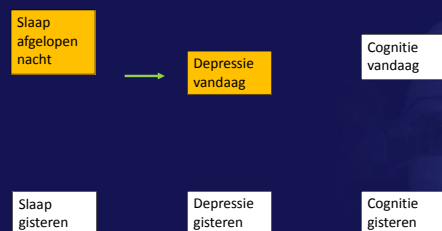


Patiënt 2

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

Patiënt 3

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen



Patiënt 3

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

Patiënt 4

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen



Patiënt 4

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

Conclusie

- Er zijn temporele relaties (van dag tot dag) tussen slaap, depressie en werkgeheugen

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

Conclusie

- Er zijn temporele relaties (van dag tot dag) tussen slaap, depressie en werkgeheugen
- Deze temporele relaties verschillen tussen personen

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

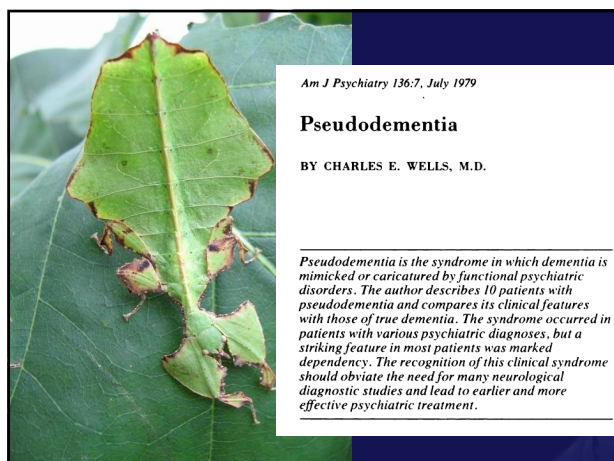
Conclusie

- Er zijn temporele relaties (van dag tot dag) tussen slaap, depressie en werkgeheugen
 - Deze temporele relaties verschillen tussen personen
- Het is waarschijnlijk dat het per patiënt verschilt of de cognitieve beperkingen het directe gevolg van de depressie zijn of dat ze een signaal zijn van een onderliggende neurodegeneratieve aandoening

Onderzoeksvraag 2: dagelijkse verbanden tussen depressie en cognitie bij individuele personen

Conclusie

- Er zijn temporele relaties (van dag tot dag) tussen slaap, depressie en werkgeheugen
 - Deze temporele relaties verschillen tussen personen
- Het is waarschijnlijk dat het per patiënt verschilt of de cognitieve beperkingen het directe gevolg van de depressie zijn of dat ze een signaal zijn van een onderliggende neurodegeneratieve aandoening
- Het verschilt per patiënt waarop je moet inzetten als behandelaar



Universitair Medisch Centrum Groningen

Dank u wel voor het luisteren

m.zuidersma@umcg.nl